

amic de Borén, de c. 1930 o 1920, «*cospins, gospins*, una boleta que guarde la flor i lla<v>ó: està recuberta d'uns ganxets molt fins que s'estaquen a la roba amb molta facilitat».

La variant més notable és, però, la que vaig recollir a l'arcaica vall d'Espot, on també identificaren amb els «gossos» els grans, que ells pronunciaven *kospíus* i les mates en *deien kospíeres* (1964): molt interessant perquè això presenta la caiguda bascoide de la -N- intervocàlica, fet bastant repetit en la toponímia del més alt Pallars, que ha donat lloc a noms com *Cadius, Niu Corbiu, Sant Amentiu, Solau* (<-INU, -ANU), *Pieda, Coscoera* (E. T. C. I, 124), on la -N- ha caigut com en basc: i el cas és que això obliga a datar l'ús del mot en el català local des d'abans de l'any 1000.

Fora d'aquelles altes valls no tinc a mà notícia concreta de l'ús a la resta del Principat, si bé estic segur d'haver-ho sentit en comarques més centrals, encara que no en trobi la nota i no hagi estat recollit en els diccionaris (fora de la notícia de Cavanilles en *AlcM*, però manca en el *DAG.* i el *DFa.*); tanmateix el NL *Cuspineda* a Osona (St. Hip. Voltregà, 1935)² i els cognoms *Cuspínera* i *Cuspineda*, molt abundants en el Vallès i comarques veïnes, donen fe bastant segura de l'existència del nom de planta.

¿Ha existit aquest nom també fora del nostre territori? Potser sí, almenys bé ho sembla en gascó, car *gouspit* és «capitule de la bardane» en els tres pobles més alts de la vall de Banheres de Bigorra, mot que Séguy (*Plantes Gc.*, § 185) i Rohlfis (*Le Gc.*) ja relacionaren amb el cat. *gospins*; i jo vaig sentir *kuñuspis* «bolitas espinosas que se enganchan al cabello y a los vestidos: las produce una planta de flores rosadas: cat. *gossos*» en un poble del centre de la Vall d'Aran (*VocAr.*, p. 71). Fins es podria sospitar que el nom hagi existit, i d'antic, a Galícia, tenint en compte una parròquia de *Cospindo* que hi ha vora la costa gallega del Nord, agregada poc a l'O. de Ponte-Ceso i a l'E. de Laxe, car segons la fonètica de la llengua això podria sortir de *Cospin-edo*, collectiu en -ETUM; però pel que fa a aquest, obliga a desconfiar la falta de tota altra dada en zones prop d'aquella, tan llunyana de les nostres.

Quant a l'aranès, la síl·laba *-ñu-*, es podria explicar per contaminació d'un nom que vaig recollir més tard en alguns pobles per a la closca de la castanya (o de la nou?), *corròspia*, altrament d'origen obscur però en tot cas sense gaire relació possible amb *cospins*.³

L'etimologia del nostre *cospins, gospins*, sembla que hagi de ser inseparable del seu sinònim *gos*, degut aquest a una comparació ben comprensible: els *cadillos* castellans, i les boletes d'aquell nom català, se us agafen als vestits amb la mateixa persistència i molèstia que un cadell o gosset lladrador incansable. I la varietat de formes d'aquest nom onomatopèic, com les que he citat a dalt, o it. *cuccio*, cat. familiar *quisso*, i les innombrables que aplego en l'article *gozque* del DCEC, permetrien suposar que, així com existeix alguna altra variant consonàntica (cast. *chucho*, hindus-

tani *kutha*), també hi hagués hagut una variant *kusp-*. És veritat que això és una mera suposició. En tot cas, molt menys podem seguir el suggeriment que feia Gargirona de partir del ll. *scopa* 'escombra'.

En canvi és un fet que existeix el nom del petit poble de *Guspí*, uns dotze quilòmetres al Nord-est de Cervera (al costat de St. Ramon de la Manresana), d'uns 130 hab., i que aquest nom apareix en un doc. de 1094 com a *Albispino*, sense que l'extens i explícit context permeti cap dubte sobre la identificació (E. T. C. I, 167). L'evolució fonètica és bastant clara: *albospin* > *Al Bospí/Gospí*: la velarització de *bu'* en *gu'* és un fet adozentat, i entre les dues labials *b* i *p* era natural que la *e'* es labialitzés; sense comptar que una forma bàsica ALBO-SPINU era tan fàcil com ALBI-SPINU. Ara bé l'*albespi* o *arç* és un arbust comuníssim en aquella comarca, i no pas radicalment diferent dels gossos, en el sentit que les punxes de l'*arç* també se'ns claven a la roba; podem creure, doncs, que el *gospí* va tenir també alguna existència com a apellatiu i podem acceptar, almenys provisionalment, que a una confusió de *gos/cos* (cf. Casp *cos*, mall. *cussa*, familiar *quisso*) amb *gospí* 'arç' es degui la creació del nom que ens preocupa. Hi ha, és veritat, diferents raons que ens obliguen a deixar-ho en estudi, com a suggeriment dubtós però força raonable.

¹ *Cospí* marí: quixones marinos: *Caucalis* marítima; *cospi* com safandria; *cospi* en nucs florits. —

² Veig després que el mateix lloc en l'adjacent poble de St. Martí de Sobremunt l'anomenaren *Gospineda* i que allí em parlaren de *gospins* (1964). —

³ Hi ha land. *courrosple* 'écorce du pain' en Palay, vol. I. Schuchardt, *ZRPh.* xxiii, 194, agrupava Guienne *garospo* 'pel·lofes, residus de llegums fets farinetes', mil. *carùspi* 'travessa de la closca de nou' («nuszstattel»), 'cor («gröbs») de les pomes, peres, etc.', Como *garispi* 'cor de poma', Crema *garäspe* «torso», «malescio», relacionant-ho amb el gr. *χάρπυον* 'nou', del qual pretenia derivar tants mots romànics. D'altra banda a la Úmbria hi ha *cospi*, que hom ha cregut descendent del ll. CUSPIDES (FEW II, 1594), però és perquè aquest *cospi* significa 'caluixos d'ensiam' significat absolutament allunyat del dels gossos o capítols de la bardana. En canvi es comprèn que una etimologia popular modificada *cospis* o *gouspis* en *courrouspis* a la Vall d'Aran per influència de *courròspia* perquè la closca verda de la castanya punxa com la mata dels *cospis*.

Cosquelles, cosquerelles, V. pessigolles Cósca, V. çoça (GUITZA), *cós* (CÓRRER) *Cosa* 'mida', *V. cossi* *Cossac*, seria millor *cosac*, per l'origen i les raons que dono en *LleuresC*, p. 60 *Cossar, V. cos* *Cossari, V. corsari* (CÓRRER) *Cossarro, cossarró*, etc., *cosat, cossatge, cossegàs, V. cos* *Cosseguelles, V. pessigolles Cossejar, V. córrer Cosselet, V. cos* *Cosser, V. córrer Cosset, V. cos*

COSSI, probablement del mateix origen que el